

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 31ης Μαρτίου 2022*

«Παράβαση κράτους μέλους – Φορολογία των ενεργειακών προϊόντων που χρησιμοποιούνται από ενεργειοβόρες επιχειρήσεις – Οδηγία 2003/96/ΕΚ – Άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4 – Επιχειρήσεις οι οποίες υπάγονται στο σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής – Απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης»

Στην υπόθεση C-139/20,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 16 Μαρτίου 2020,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τις M. Siekierzyńska και A. Armenia, στη συνέχεια από την A. Armenia,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατίας της Πολωνίας, εκπροσωπούμενης από τον B. Majczyna,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, J.-C. Bonichot (εισηγητή) και M. Safjan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Hogan

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, θέτοντας σε εφαρμογή νομοθεσία η οποία χορηγεί πλήρη απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται από ενεργειοβόρες επιχειρήσεις οι οποίες υπάγονται στο σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 2003, L 283, σ. 51).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2003/96

- 2 Οι αιτιολογικές σκέψεις 28 και 29 της οδηγίας 2003/96 έχουν ως εξής:
 - «(28) Ενδέχεται να απαιτηθούν ορισμένες απαλλαγές ή μειώσεις του επιπέδου φορολογίας, ιδίως λόγω της έλλειψης εντονότερης εναρμόνισης σε κοινοτική κλίμακα, των κινδύνων απώλειας της διεθνούς ανταγωνιστικότητας ή για κοινωνικούς ή περιβαλλοντικούς λόγους.
 - (29) Οι επιχειρήσεις που συνάπτουν συμφωνίες για τη σημαντική ενίσχυση της περιβαλλοντικής προστασίας και της ενεργειακής απόδοσης απαιτούν προσοχή. Μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών, οι ενεργειοβόρες δικαιούνται ειδικής μεταχείρισης.»
- 3 Το άρθρο 4 της οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:
 - «1. Τα επίπεδα φορολογίας που επιβάλλουν τα κράτη μέλη στα ενεργειακά προϊόντα και στην ηλεκτρική ενέργεια τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 2 δεν μπορούν να είναι χαμηλότερα από τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.
 2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως “επίπεδο φορολογίας” νοείται το σύνολο των εισπραττόμενων επιβαρύνσεων από όλους τους έμμεσους φόρους (εξαιρουμένου του [φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)]) που υπολογίζονται άμεσα ή έμμεσα για την ποσότητα ενεργειακών προϊόντων και ηλεκτρικής ενέργειας κατά τη στιγμή της παράδοσης προς κατανάλωση.»

4 Το άρθρο 17 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Εφόσον τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία τηρούνται κατά μέσον όρο για κάθε επιχείρηση, τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν φορολογικές μειώσεις για την κατανάλωση ενεργειακών προϊόντων που χρησιμοποιούνται για θέρμανση ή για τους σκοπούς του άρθρου 8 παράγραφος 2 στοιχεία β) και γ), και ηλεκτρικής ενέργειας στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) υπέρ των ενεργειοβόρων επιχειρήσεων.

Ως “ενεργειοβόρος επιχείρηση” νοείται η επιχείρηση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11, στην οποία είτε η αγορά ενεργειακών προϊόντων και ηλεκτρικής ενέργειας ανέρχεται τουλάχιστον στο 3,0 % της αξίας παραγωγής, είτε ο καταβλητέος εθνικός ενεργειακός φόρος ανέρχεται τουλάχιστον στο 0,5 % της προστιθέμενης αξίας. Στο πλαίσιο του ορισμού αυτού, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν πιο περιοριστικές έννοιες, συμπεριλαμβανομένων των ορισμών της αξίας των πωλήσεων, της επεξεργασίας και του κλάδου δραστηριοτήτων.

Ως “αγορά ενεργειακών προϊόντων και ηλεκτρικής ενέργειας” νοείται το τρέχον κόστος της ενέργειας που αγοράζεται ή παράγεται στο πλαίσιο της επιχείρησης. Συμπεριλαμβάνονται μόνον η ηλεκτρική ενέργεια, η θερμότητα και τα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για θέρμανση ή για τους σκοπούς του άρθρου 8 παράγραφος 2 στοιχεία β) και γ). Περιλαμβάνονται όλοι οι φόροι εκτός από τον εκπιπτόμενο ΦΠΑ.

Ως “αξία παραγωγής” νοείται ο κύκλος εργασιών, συμπεριλαμβανομένων των επιδοτήσεων που συνδέονται άμεσα με την τιμή του προϊόντος, προστιθέμενων ή αφαιρούμενων των μεταβολών στα αποθέματα των τελικών προϊόντων, των υπό επεξεργασία προϊόντων και των αγαθών ή υπηρεσιών που αγοράζονται με σκοπό τη μεταπώληση, αφού αφαιρεθούν οι αγορές αγαθών και υπηρεσιών προς μεταπώληση.

Ως “προστιθέμενη αξία” νοείται συνολικός κύκλος εργασιών που υπόκειται στον ΦΠΑ συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγών αφαιρουμένου του συνόλου των αγορών που υπόκεινται στον ΦΠΑ συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών.

Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν επί του παρόντος εθνικά συστήματα φορολογίας της ενέργειας στα οποία οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις ορίζονται με άλλα κριτήρια εκτός από το κόστος της ενέργειας σε συνάρτηση με την αξία παραγωγής και τον καταβλητέο εθνικό ενεργειακό φόρο σε συνάρτηση με την προστιθέμενη αξία, θα έχουν στη διάθεσή τους μεταβατική περίοδο το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2007 προκειμένου να προσαρμοστούν στον ορισμό του σημείου α) πρώτο εδάφιο·

β) όταν συνάπτονται συμφωνίες με επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων ή όταν εφαρμόζονται συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή ισοδύναμοι διακανονισμοί, εφόσον αποσκοπούν στην επίτευξη στόχων προστασίας του περιβάλλοντος ή στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.

2. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν μηδενικό επίπεδο φορολογίας στα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, όταν χρησιμοποιούνται από ενεργειοβόρους επιχειρήσεις όπως ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

3. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν επίπεδο φορολογίας έως και κατά 50 % κατώτερα των ελαχίστων επιπέδων της παρούσας

οδηγίας στα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, όταν χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις κατά τον ορισμό του άρθρου 11 που δεν είναι ενεργειοβόρες κατά τον ορισμό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

4. Οι επιχειρήσεις οι οποίες ωφελούνται από τις δυνατότητες που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 συνάπτουν συμφωνίες, συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή ισοδύναμους διακανονισμούς, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο β). Οι συμφωνίες, τα συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή οι ισοδύναμοι διακανονισμοί πρέπει να αποσκοπούν στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας, το αποτέλεσμα των οποίων να ισοδυναμεί με το αποτέλεσμα που θα είχε επιτευχθεί εάν είχαν τηρηθεί οι συνήθεις ελάχιστοι κοινοτικοί συντελεστές.»

- 5 Το παράρτημα I της οδηγίας 2003/96 προβλέπει τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας για τα καύσιμα κινητήρων, τα καύσιμα θέρμανσης και την ηλεκτρική ενέργεια.

Οδηγία 2003/87/EK

- 6 Το άρθρο 10β της οδηγίας 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου (ΕΕ 2003, L 275, σ. 32), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018 (ΕΕ 2018, L 76, σ. 3) (στο εξής: οδηγία 2003/87), το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταβατικά μέτρα στήριξης ορισμένων ενεργοβόρων βιομηχανιών σε περίπτωση διαρροής διοξειδίου του άνθρακα», ορίζει τα εξής:

«1. Τομείς και υποτομείς για τους οποίους το γινόμενο του πολλαπλασιασμού της έντασης εμπορικών συναλλαγών τους με τρίτες χώρες, που ορίζεται ως ο λόγος της συνολικής αξίας των εξαγωγών προς τρίτες χώρες συν την αξία εισαγωγών από τρίτες χώρες προς το συνολικό μέγεθος της αγοράς για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ετήσιος κύκλος εργασιών + σύνολο εισαγωγών από τρίτες χώρες) επί την ένταση των εκπομπών τους, εκπεφρασμένη σε kgCO₂ δια την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία τους (σε ευρώ) υπερβαίνει το 0,2, θεωρούνται ότι είναι εκτεθειμένοι σε κίνδυνο διαρροής διοξειδίου του άνθρακα. Σε αυτούς τους τομείς και υποτομείς κατανέμονται δωρεάν δικαιώματα για την περίοδο έως το 2030 σε ποσοστό 100 % της ποσότητας που καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 10α.

2. Τομείς και υποτομείς για τους οποίους το γινόμενο που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της έντασης συναλλαγών με τρίτες χώρες επί την ένταση των εκπομπών τους υπερβαίνει το 0,15, μπορούν να συμπεριληφθούν στην ομάδα που αναφέρεται στην παράγραφο 1, χρησιμοποιώντας στοιχεία από τα έτη 2014 έως 2016, με βάση ποιοτική αξιολόγηση και τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) το βαθμό στον οποίο είναι δυνατό για μεμονωμένες εγκαταστάσεις των σχετικών τομέων ή υποτομέων να μειώσουν τα επίπεδα εκπομπών ή την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας·
- β) τα τρέχοντα και τα προβλεπόμενα χαρακτηριστικά της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης, εφόσον συντρέχει περίπτωση, ενδεχομένης κοινής τιμής αναφοράς·
- γ) την κερδοφορία ως πιθανό δείκτη για τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις ή τις αποφάσεις για μετεγκατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβολές στο κόστος παραγωγής σε σχέση με τις μειώσεις των εκπομπών.

3. Τομείς και υποτομείς που δεν υπερβαίνουν το όριο της παραγράφου 1, αλλά έχουν ένταση εκπομπών εκπεφρασμένη σε kgCO_2 δια την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (σε ευρώ) που υπερβαίνει το 1,5, αξιολογούνται επίσης σε επίπεδο 4 ψηφίων (κωδικός NACE-4). Η Επιτροπή δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα της εν λόγω αξιολόγησης.

Εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, οι τομείς και υποτομείς που αναφέρονται στο εν λόγω εδάφιο μπορούν να υποβάλουν αίτηση στην Επιτροπή για ποιοτική αξιολόγηση της έκθεσης σε διαρροή διοξειδίου του άνθρακα σε επίπεδο 4 ψηφίων (κωδικός NACE-4) ή για αξιολόγηση με βάση την ταξινόμηση των αγαθών που χρησιμοποιούνται για τις στατιστικές σχετικά με τη βιομηχανική παραγωγή της Ένωσης, σε επίπεδο 8 ψηφίων (Prodcom). Για το σκοπό αυτόν, οι τομείς και υποτομείς υποβάλλουν μαζί με την αίτηση δεόντως τεκμηριωμένα, πλήρη και ανεξάρτητα εξακριβωμένα στοιχεία ώστε να είναι σε θέση η Επιτροπή να διενεργήσει την αξιολόγηση.

Στις περιπτώσεις που ένας τομέας ή υποτομέας επιλέξει να αξιολογηθεί σε επίπεδο 4 ψηφίων (κωδικός NACE-4), μπορεί να συμπεριληφθεί στην ομάδα που αναφέρεται στην παράγραφο 1, με βάση τα κριτήρια που προβλέπονται στην παράγραφο 2 στοιχεία α), β) και γ). Στις περιπτώσεις που ένας τομέας ή υποτομέας επιλέξει να αξιολογηθεί σε επίπεδο 8 ψηφίων (Prodcom), συμπεριλαμβάνεται στην ομάδα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 εφόσον, στο επίπεδο αυτό, υπερκαλυφθεί το όριο των 0,2 που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

Οι τομείς και υποτομείς για τους οποίους η δωρεάν κατανομή υπολογίζεται με βάση τις τιμές αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 10α παράγραφος 2 τέταρτο εδάφιο, μπορούν επίσης να ζητήσουν να αξιολογηθούν σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 και 2, κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει, έως τις 30 Ιουνίου 2018, να θεωρηθεί ότι συμπεριλαμβάνεται στην ομάδα της παραγράφου 1 τομέας ή υποτομέας που απαριθμείται στο παράρτημα της [απόφασης 2014/746/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με τον προσδιορισμό, σύμφωνα με την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καταλόγου τομέων και κλάδων, οι οποίοι θεωρείται ότι εκτίθενται σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα, για την περίοδο 2015 έως 2019 (ΕΕ 2014, L 308, σ. 114)] όσον αφορά τις ταξινομήσεις σε επίπεδο 6 ή 8 ψηφίων (Prodcom). Κάθε τέτοια αίτηση εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που το αιτούν κράτος μέλος διαπιστώσει ότι η εφαρμογή αυτής της παρέκκλισης είναι δικαιολογημένη βάσει δεόντως τεκμηριωμένων, πλήρων, επαληθευμένων και ελεγχθέντων στοιχείων για τα πέντε πλέον πρόσφατα έτη που παρέχονται από τον ενδιαφερόμενο τομέα ή υποτομέα και περιλαμβάνει στο αίτημά του όλες τις σχετικές πληροφορίες. Με βάση τα εν λόγω στοιχεία, ο σχετικός τομέας ή υποτομέας συμπεριλαμβάνεται όσον αφορά τις εν λόγω ταξινομήσεις όταν, εντός ενός ετερογενούς επιπέδου 4 ψηφίων (κωδικού NACE-4), αποδεικνύεται ότι έχει σημαντικά υψηλότερη ένταση εμπορικών συναλλαγών και εκπομπών σε επίπεδο 6 ψηφίων ή 8 ψηφίων (Prodcom), που υπερβαίνουν το όριο που ορίζεται στην παράγραφο 1.

4. Άλλοι τομείς και υποτομείς θεωρείται ότι μπορούν να μετακυλίσουν μεγαλύτερο μέρος του κόστους των δικαιωμάτων στις τιμές των προϊόντων, και κατανέμονται σε αυτούς δωρεάν δικαιώματα σε ποσοστό 30 % της ποσότητας που καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 10α. Εκτός αν αποφασισθεί διαφορετικά στο πλαίσιο της επανεξέτασης βάσει του άρθρου 30, οι δωρεάν κατανομές σε άλλους τομείς και υποτομείς, με εξαίρεση της τηλεθέρμανσης, μειώνονται κατά ίσες ποσότητες μετά το 2026 προκειμένου να μην επιτευχθεί δωρεάν κατανομή το 2030.

5. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019, κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 προκειμένου να συμπληρώσει την παρούσα οδηγία σχετικά με τον καθορισμό των τομέων και υποτομέων οι οποίοι θεωρείται ότι εκτίθενται σε κίνδυνο διαρροής διοξειδίου του άνθρακα, όπως αναφέρεται στις παραγράφους 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου, για δραστηριότητες σε επίπεδο 4 ψηφίων (κώδικας NACE-4) όσον αφορά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, με βάση τα στοιχεία για τα τρία πλέον πρόσφατα διαθέσιμα ημερολογιακά έτη.»

Το πολωνικό δίκαιο

- 7 Το άρθρο 31a του Ustawa o podatku akcyzowym (νόμου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης), της 6ης Δεκεμβρίου 2008 (Dz. U. του 2014, σημείο 752), όπως αυτός ίσχυε κατά τον κρίσιμο για την παρούσα προσφυγή χρόνο (στο εξής: νόμος για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης), ορίζει στην παράγραφο 1, σημείο 8, τα εξής:

«Φορολογητέες πράξεις που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης απαλλάσσονται από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης αν αφορούν προϊόντα άνθρακα που χρησιμοποιούνται για θέρμανση:

[...]

8) από ενεργειοβόρο επιχείρηση η οποία χρησιμοποιεί προϊόντα άνθρακα και έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας».

- 8 Το άρθρο 31b του νόμου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης ορίζει στην παράγραφο 1, σημείο 5, τα εξής:

«Φορολογητέες πράξεις που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης απαλλάσσονται από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης αν αφορούν προϊόντα φυσικού αερίου που χρησιμοποιούνται για θέρμανση:

[...]

5) από ενεργειοβόρο επιχείρηση η οποία χρησιμοποιεί προϊόντα φυσικού αερίου και έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας».

- 9 Το άρθρο 31c του νόμου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης έχει ως εξής:

«Ως σύστημα για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας, κατά το άρθρο 31a, παράγραφος 1, σημείο 8, και το άρθρο 31b, παράγραφος 1, σημείο 5, νοείται:

1) το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής σύμφωνα με τον ustawa o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych [(νόμο για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου), της 12ης Ιουνίου 2015 (Dz. U. του 2015, σημείο 1223, και Dz. U. του 2016, σημεία 266, 542, 1579 και 1948)] και τις διατάξεις που εκδόθηκαν βάσει των άρθρων 25, παράγραφος 4, και 29, παράγραφος 1, του νόμου αυτού·

[...]».

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 10 Στις 3 Φεβρουαρίου 2016, η Επιτροπή επέστησε την προσοχή της Δημοκρατίας της Πολωνίας στο ενδεχόμενο ο νόμος για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης να μην συνάδει προς το άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, καθόσον η εν λόγω εθνική ρύθμιση απαλλάσσει από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης τα ενεργειακά προϊόντα (προϊόντα άνθρακα και αερίου) που χρησιμοποιούν οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις, εφόσον οι επιχειρήσεις αυτές υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής όπως προβλέπεται από την οδηγία 2003/87. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή εκτίμησε ότι οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις δεν μπορούσαν αυτομάτως, για τον λόγο και μόνον ότι υπάγονταν στο σύστημα αυτό, να επωφεληθούν από τη φορολογική απαλλαγή σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας 2003/96, αλλά ότι έπρεπε, για τον σκοπό αυτό, να θέσουν σε εφαρμογή συστήματα τα οποία καθιστούν δυνατή την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή ενεργειακών αποδόσεων ανώτερων εκείνων που επιτυγχάνονται με το εν λόγω σύστημα.
- 11 Με την από 31 Μαρτίου 2016 απάντησή της, η Δημοκρατία της Πολωνίας ισχυρίστηκε ότι το εν λόγω σύστημα έπρεπε να θεωρηθεί ότι καθιστά δυνατή την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας και ότι το γεγονός και μόνον ότι οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις υπάγονται στο σύστημα αυτό αρκούσε για τη δυνατότητα να τους χορηγηθεί φορολογική απαλλαγή δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας 2003/96.
- 12 Στις 8 Μαρτίου 2018, η Επιτροπή απηύθυνε στη Δημοκρατία της Πολωνίας προειδοποιητική επιστολή με την οποία προσήπτε στο εν λόγω κράτος μέλος ότι, χορηγώντας πλήρη απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται από τις ενεργειοβόρες επιχειρήσεις οι οποίες υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96.
- 13 Με έγγραφο της 8ης Μαΐου 2018, η Δημοκρατία της Πολωνίας αντέκρουσε τα επιχειρήματα της Επιτροπής στο σύνολό τους, με την αιτιολογία, μεταξύ άλλων, ότι το σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αποτελεί «σύστημα εμπορεύσιμων αδειών», υπό την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96.
- 14 Στις 26 Ιουλίου 2019, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Δημοκρατία της Πολωνίας αιτιολογημένη γνώμη με την οποία διαπίστωνε παράβαση, εκ μέρους του κράτους μέλους αυτού, των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις εν λόγω διατάξεις.
- 15 Με την από 19 Σεπτεμβρίου 2019 απάντησή της, η Δημοκρατία της Πολωνίας ενέμεινε στη θέση της.
- 16 Η Επιτροπή, κρίνοντας μη ικανοποιητικές τις απαντήσεις της Δημοκρατίας της Πολωνίας, αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου.

Επί της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 17 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Επιτροπή προβάλλει μία και μοναδική αιτίαση, η οποία αφορά το ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, απαλλάσσοντας από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης τα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούν οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις λόγω του ότι οι επιχειρήσεις αυτές υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96.
- 18 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, για να τύχουν της απαλλαγής αυτής, οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή τις συμφωνίες, τα συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή τους ισοδύναμους διακανονισμούς που προβλέπονται στις διατάξεις αυτές.
- 19 Πλην όμως, κατά το εν λόγω θεσμικό όργανο, το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής δεν μπορεί να θεωρηθεί «σύστημα εμπορεύσιμων αδειών», υπό την έννοια των εν λόγω διατάξεων.
- 20 Βεβαίως, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής είναι ένα σύστημα εμπορεύσιμων αδειών το οποίο έχει ως σκοπό να ευνοήσει τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και, ως εκ τούτου, την προστασία του περιβάλλοντος.
- 21 Εντούτοις, θεωρεί ότι το γεγονός και μόνον ότι συγκεκριμένη επιχείρηση υπάγεται στο εν λόγω υποχρεωτικό σύστημα εμπορίας δεν μπορεί να επιτρέπει σε κράτος μέλος να της χορηγεί απαλλαγή ή μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/96.
- 22 Συγκεκριμένα, από δήλωση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνημμένη στα πρακτικά της συνεδριάσεως κατά την οποία εκδόθηκε η οδηγία 2003/96, προκύπτει ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο δεσμεύθηκε «να εξετάσει θετικά τα φορολογικά μέτρα που θα συνοδεύσουν τη μελλοντική εφαρμογή ενός κοινοτικού συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, προκειμένου ιδίως να αποφευχθούν οι περιπτώσεις διπλής φορολογίας». Κατά την Επιτροπή, τούτο σημαίνει ότι η πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να επιτύχει την συνύπαρξη του καθεστώτος φορολογήσεως που θεσπίστηκε με την οδηγία 2003/96 και της υπαγωγής στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής. Επομένως, η δήλωση αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης τα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής.
- 23 Επιπλέον, οι αιτιολογικές σκέψεις 28 και 29 της οδηγίας 2003/96 επιβεβαιώνουν τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να διασφαλίσει ότι τα φορολογικά πλεονεκτήματα που προβλέπει το άρθρο 17 της οδηγίας συμβάλλουν στη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος ή της ενεργειακής αποδοτικότητας. Πάντως, η επίτευξη των σκοπών αυτών δεν θα ήταν δυνατή αν χορηγείτο δυνάμει της εν λόγω διατάξεως φορολογική απαλλαγή για τον λόγο και μόνον ότι συγκεκριμένη επιχείρηση υπάγεται σε άλλον υποχρεωτικό μηχανισμό του δικαίου της Ένωσης, όπως το σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, στην έννοια του όρου «συστήματα εμπορεύσιμων αδειών», κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, εμπίπτουν μόνον τα συστήματα που καθιστούν δυνατή την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής

αποδοτικότητας που υπερβαίνουν τα αποτελέσματα της εφαρμογής άλλων υποχρεωτικών συστημάτων που καθιερώνουν οι πράξεις της Ένωσης. Οι στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας ή βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας, τους οποίους επιδιώκουν οι διατάξεις αυτές, θα πρέπει, ως εκ τούτου, να συνίστανται σε στόχους που βαίνουν πέραν των απαιτήσεων άλλων δεσμευτικών μηχανισμών του δικαίου της Ένωσης, όπως το σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής.

- 24 Η Επιτροπή ισχυρίζεται επίσης ότι δεν υπάρχει ούτε αντίφαση μεταξύ του γράμματος του άρθρου 17 της οδηγίας 2003/96, όπως νυν ισχύει, και του κειμένου της πρότασής της, της 13ης Απριλίου 2011, που αφορά οδηγία του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/96 [COM(2011) 169]. Συγκεκριμένα, η πρόταση αυτή εισήγαγε διάκριση μεταξύ, αφενός, της γενικής φορολόγησης της κατανάλωσης ενέργειας και, αφετέρου, μιας νέας μορφής φορολόγησης που συνδέεται ειδικά με το CO₂. Συνεπώς, μολονότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της εν λόγω προτάσεως προέβλεπε απαλλαγή από τη φορολόγηση που συνδέεται με το CO₂ στην περίπτωση δραστηριοτήτων που υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής, εντούτοις δεν προβλεπόταν κανένα σύστημα απαλλαγής όσον αφορά τη γενική φορολογία της καταναλώσεως ενέργειας στην ίδια περίπτωση. Ακριβώς λόγω αυτής της πρότασης διαφορετικής μεταχείρισης της φορολόγησης που συνδέεται με το CO₂ σε σχέση με τη γενική φορολόγηση που συνδέεται με την κατανάλωση ενέργειας, η Επιτροπή επισήμανε ρητώς, στην αιτιολογική σκέψη 22 και στο άρθρο 17, παράγραφος 2, της ίδιας πρότασης, ότι η έννοια των «συστημάτων εμπορεύσιμων αδειών», σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της πρότασης, δεν κάλυπτε το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής. Αντιθέτως, δεδομένου ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν δέχθηκε την ως άνω πρόταση να προβεί σε διάκριση στην οδηγία 2003/96, δεν ήταν απαραίτητο να περιληφθεί αυτή η διευκρίνιση. Κατά την Επιτροπή, αν ο νομοθέτης της Ένωσης είχε την πρόθεση να συμπεριλάβει το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής στην έννοια των «συστημάτων εμπορεύσιμων αδειών», κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, θα το είχε πράξει ρητώς από θεσπίσεώς της.
- 25 Επιπλέον, η Επιτροπή φρονεί ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Πολωνίας ότι η φορολόγηση, δυνάμει της οδηγίας 2003/96, των επιχειρήσεων που υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» του άρθρου 191, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.
- 26 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας εισήγαγε στη νομοθεσία της φορολογικά πλεονεκτήματα για ενεργειοβόρες οντότητες που παράγουν CO₂ για τον λόγο και μόνον ότι μετέχουν στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής μπορεί να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς. Συγκεκριμένα, η οδηγία 2003/87 προβλέπει ήδη ειδικούς μηχανισμούς για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, όπως η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής CO₂ ή η αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους των εκπομπών.
- 27 Στις γραπτές της απαντήσεις προς τις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η απαλλαγή που προβλέπεται από τον νόμο για τον ειδικό φόρο κατανάλωσης χορηγείται ακόμη και αν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις έχουν ήδη επωφεληθεί από την δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής CO₂ δυνάμει της οδηγίας 2003/87. Με τον τρόπο αυτό, κατά την Επιτροπή, τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης σωρεύονται συστηματικά με την δωρεάν κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής CO₂ δυνάμει του άρθρου 10β της οδηγίας αυτής.

- 28 Η Επιτροπή ισχυρίζεται περαιτέρω ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας είχε κοινοποιήσει ένα σύστημα κρατικών ενισχύσεων για τα έτη 2019 και 2020, βάσει του οποίου ορισμένες επιχειρήσεις μπορούσαν να ζητήσουν την αντιστάθμιση τμήματος του έμμεσου κόστους εκπομπών με το οποίο επιβαρύνονται. Η Επιτροπή έκρινε ότι το σύστημα αυτό ήταν συμβατό με την εσωτερική αγορά υπό την προϋπόθεση ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν θα σωρευθεί με φορολογική απαλλαγή βάσει του νόμου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ελάχιστες επιχειρήσεις επωφελήθηκαν από το εν λόγω καθεστώς κρατικών ενισχύσεων. Υποθέτει ότι τα φορολογικά πλεονεκτήματα που παρέχει η εν λόγω εθνική ρύθμιση, τα οποία χορηγούνται αυτομάτως για τον άνθρακα και το αέριο που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για τη θέρμανση, εφόσον μια ενεργειοβόρα επιχείρηση υπάγεται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, είναι πιο ελκυστικά για τις επιχειρήσεις από το σύστημα αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους των εκπομπών.
- 29 Τέλος, κατά την Επιτροπή, η χορήγηση απαλλαγής από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στις ενεργειοβόρες επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής θα έθετε υπό αμφισβήτηση τα περιβαλλοντικά κίνητρα που απορρέουν από το σύστημα αυτό, στο μέτρο που οι δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκαν οι επιχειρήσεις για να συμμετάσχουν στο εν λόγω υποχρεωτικό σύστημα θα μπορούσαν να αντισταθμιστούν από την επίμαχη απαλλαγή.
- 30 Η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν αμφισβητεί ότι ο νόμος για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης προβλέπει πλήρη απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης όσον αφορά τα ενεργειακά προϊόντα, και ειδικότερα τα προϊόντα άνθρακα και φυσικού αερίου, τα οποία χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις υπό την προϋπόθεση και μόνον ότι οι επιχειρήσεις αυτές υπόκεινται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής.
- 31 Με τις γραπτές απαντήσεις της στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου, η Δημοκρατία της Πολωνίας επιβεβαίωσε ότι, δυνάμει του νόμου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, η πλήρης απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης εφαρμόζεται αυτομάτως από το γεγονός και μόνον ότι οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής. Επιβεβαίωσε επίσης ότι η απαλλαγή αυτή εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του αν οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις που επωφελούνται από αυτήν έχουν ήδη λάβει ή λαμβάνουν επίσης και δωρεάν δικαιώματα εκπομπής δυνάμει της οδηγίας 2003/87.
- 32 Ωστόσο, εκτιμά ότι το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής συνιστά «σύστημα εμπορεύσιμων αδειών», υπό την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96.
- 33 Συγκεκριμένα, κατά το κράτος μέλος αυτό, αφενός, το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής συνιστά καθεστώς εμπορεύσιμων αδειών οι οποίες έχουν τη μορφή δικαιωμάτων που μπορούν να μεταβιβασθούν ή να αγοραστούν. Αφετέρου, ένα τέτοιο σύστημα θα καθιστούσε δυνατή την επίτευξη περιβαλλοντικών σκοπών, ευνοώντας ειδικότερα την ουσιαστική μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τρόπο αποδοτικό από πλευράς κόστους και οικονομικώς αποτελεσματικό, προκειμένου να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της Ένωσης και των κρατών μελών βάσει του Πρωτοκόλλου του Κυότο, όπως υπενθύμισε το Δικαστήριο με την απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-504/09 P, EU:C:2012:178).
- 34 Αντιθέτως προς την Επιτροπή, η Δημοκρατία της Πολωνίας εκτιμά ότι το επίμαχο καθεστώς, για να θεωρηθεί «σύστημα εμπορεύσιμων αδειών», υπό την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, δεν απαιτείται να καθιστά δυνατή την

επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής απόδοσης που υπερβαίνουν τα αποτελέσματα της εφαρμογής άλλων συστημάτων υποχρεωτικού χαρακτήρα που καθιερώνουν οι πράξεις της Ένωσης. Συγκεκριμένα, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, η οδηγία 2003/96 δεν προβλέπει τέτοια απαίτηση.

- 35 Επιπλέον, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, δεδομένου ότι η οδηγία 2003/96 θεσπίστηκε σχεδόν ταυτόχρονα με την οδηγία 2003/87, αν ο νομοθέτης της Ένωσης ήθελε να εξαιρέσει το σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής από την έννοια του «συστήματος εμπορεύσιμων αδειών» του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, θα το είχε αναφέρει ρητώς στην οδηγία αυτή.
- 36 Όσον αφορά τη δήλωση του Συμβουλίου για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας εκτιμά ότι η εν λόγω δήλωση απλώς επισημαίνει ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο δεσμεύθηκε να αναλύσει τα φορολογικά μέτρα που θα συνόδευαν τη μελλοντική εφαρμογή του συστήματος της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής, προκειμένου να αποφευχθούν περιπτώσεις διπλής φορολόγησεως. Η δήλωση αυτή δεν αναφέρεται σε καμία περίπτωση στις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 17 της οδηγίας 2003/96. Επιπλέον, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, η συλλογιστική της Επιτροπής που συνίσταται στη μη χορήγηση των φορολογικών πλεονεκτημάτων, που προβλέπει το άρθρο 17 της οδηγίας 2003/96, στις ενεργειοβόρες επιχειρήσεις που εφαρμόζουν το υποχρεωτικό σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής της Ένωσης οδηγεί στην επιβολή διπλής επιβάρυνσης στις εν λόγω επιχειρήσεις.
- 37 Η Δημοκρατία της Πολωνίας αμφισβητεί επίσης το επιχείρημα της Επιτροπής που αφορά την αιτιολογική σκέψη 22 της πρότασής της για έκδοση οδηγίας που μνημονεύεται στη σκέψη 24 της παρούσας απόφασης. Κατά το κράτος μέλος αυτό, δεν μπορεί να συναχθεί εξ αυτού ότι, πριν από την εν λόγω πρόταση, τα συστήματα εμπορεύσιμων αδειών του άρθρου 17 της οδηγίας 2003/96 δεν περιελάμβαναν το σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής. Όσον αφορά το χρονικό διάστημα μετά την προαναφερθείσα πρόταση οδηγίας, δεδομένου ότι αυτή δεν εγκρίθηκε, είναι σαφές ότι το άρθρο 17 της οδηγίας 2003/96 εξακολουθεί να επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν την απαλλαγή στις ενεργειοβόρες επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα αυτό.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 38 Η προσφυγή της Επιτροπής στηρίζεται σε μία και μοναδική αιτίαση η οποία αφορά παράβαση, εκ μέρους της Δημοκρατίας της Πολωνίας, του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, για τον λόγο ότι ο όρος «συστήματα εμπορεύσιμων αδειών», υπό την έννοια των διατάξεων αυτών, καλύπτει μόνον «προαιρετικά» καθεστώτα τα οποία πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα επίτευξης περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας «που υπερβαίνουν τα αποτελέσματα της εφαρμογής άλλων υποχρεωτικών συστημάτων που καθιερώνουν οι πράξεις της Ένωσης», όπως το σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου στην Ένωση, σύμφωνα με την οδηγία 2003/87.
- 39 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 4 της οδηγίας 2003/96, τα κράτη μέλη οφείλουν να φορολογούν τα ενεργειακά προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, ήτοι τα καύσιμα κινητήρων, τα καύσιμα θέρμανσης και την ηλεκτρική ενέργεια, εφαρμόζοντας επ' αυτών επίπεδα φορολογίας που δεν μπορούν να είναι χαμηλότερα από τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που προβλέπει η οδηγία αυτή.

- 40 Εντούτοις, το άρθρο 17, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας επιτρέπει στα κράτη μέλη να χορηγούν φορολογικές μειώσεις για την κατανάλωση ενεργειακών προϊόντων που χρησιμοποιούνται, μεταξύ άλλων, για τη θέρμανση, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται κατά μέσο όρο για κάθε επιχείρηση τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας της Ένωσης, τα οποία προβλέπει η εν λόγω οδηγία.
- 41 Το στοιχείο β' της ίδιας διατάξεως διευκρινίζει ότι οι μειώσεις αυτές μπορούν να εφαρμόζονται όταν έχουν συναφθεί συμφωνίες με επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων ή όταν εφαρμόζονται συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή ισοδύναμοι διακανονισμοί, εφόσον αποσκοπούν στην επίτευξη στόχων προστασίας του περιβάλλοντος ή στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.
- 42 Το άρθρο 17, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/96 επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν έως και μηδενικό επίπεδο φορολογίας στα ενεργειακά προϊόντα και στην ηλεκτρική ενέργεια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής όταν χρησιμοποιούνται από ενεργειοβόρες επιχειρήσεις.
- 43 Ωστόσο, προκειμένου να τύχουν της απαλλαγής αυτής, οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 17, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας.
- 44 Συναφώς, η τελευταία αυτή διάταξη απαιτεί οι επιχειρήσεις να συνάπτουν τις συμφωνίες ή τα συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή τους ισοδύναμους διακανονισμούς που προβλέπονται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας και διευκρινίζει ότι οι εν λόγω συμφωνίες, τα συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή οι ισοδύναμοι διακανονισμοί πρέπει να αποσκοπούν στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας, το αποτέλεσμα των οποίων να ισοδυναμεί με το αποτέλεσμα που θα είχε επιτευχθεί εάν είχαν τηρηθεί οι συνήθεις ελάχιστοι συντελεστές της Ένωσης.
- 45 Προς στήριξη του επιχειρήματος ότι το σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης, υπό την έννοια της οδηγίας 2003/87, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «σύστημα εμπορεύσιμων αδειών», κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το σύστημα εμπορεύσιμων αδειών συνεπάγεται ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις αναλαμβάνουν τη σχετική δέσμευση οικειοθελώς. Τούτο, όμως, δεν ισχύει στην περίπτωση των επιχειρήσεων που μετέχουν στο σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης, λαμβανομένου υπόψη του υποχρεωτικού χαρακτήρα του συστήματος αυτού.
- 46 Συναφώς, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η οδηγία 2003/96 δεν εξαιρεί ρητώς το σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης, κατά την οδηγία 2003/87, από την έννοια του «συστήματος εμπορεύσιμων αδειών».
- 47 Επιπλέον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 56 των προτάσεών του, το γράμμα του άρθρου 17, παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96 κάνει μνεία στις συμφωνίες ή τα συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή τους ισοδύναμους διακανονισμούς του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας. Πλην όμως, κατά το εν λόγω στοιχείο β', πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, των συμφωνιών με επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, οι οποίες «συνάπτονται», και, αφετέρου, μεταξύ άλλων, των συστημάτων εμπορεύσιμων αδειών, τα οποία «εφαρμόζονται».

- 48 Ως εκ τούτου, οι διατάξεις αυτές δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής τους τη συμμετοχή των επιχειρήσεων σε υποχρεωτικό σύστημα όπως το σύστημα για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης.
- 49 Συνεπώς, όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι ο όρος «συστήματα εμπορεύσιμων αδειών» του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96 έχει την έννοια ότι αναφέρεται μόνο σε συστήματα που καθιστούν δυνατή την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή μια αυξημένη ενεργειακή αποδοτικότητα, που υπερβαίνουν τα αποτελέσματα της εφαρμογής άλλων υποχρεωτικών συστημάτων, διαπιστώνεται ότι μια τέτοια ερμηνεία των εν λόγω διατάξεων δεν τεκμηριώνεται από το γράμμα τους.
- 50 Επιπλέον, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεών του, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή όσον αφορά τη δήλωση του Συμβουλίου περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, το περιεχόμενο μιας τέτοιας δηλώσεως, η οποία στερείται κανονιστικού περιεχομένου, δεν μπορεί να έρχεται σε αντίθεση με το σαφές γράμμα διατάξεως του δικαίου της Ένωσης.
- 51 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο τελικός σκοπός του συστήματος για την εμπορία δικαιωμάτων είναι η προστασία του περιβάλλοντος μέσω μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine κ.λπ., C-127/07, EU:C:2008:728, σκέψη 31, και της 29ης Μαρτίου 2012, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-504/09 P, EU:C:2012:178, σκέψη 77).
- 52 Εντούτοις, από το άρθρο 17, παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96 προκύπτει ότι, για να χορηγηθεί πλήρης απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, τα περιβαλλοντικά κίνητρα που απορρέουν από την υπαγωγή σε συμφωνίες, από συστήματα εμπορεύσιμων αδειών ή από ισοδύναμους διακανονισμούς πρέπει να είναι περίπου ισοδύναμα με αυτά που θα είχαν επιτευχθεί αν είχαν εφαρμοστεί τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που προβλέπονται στο παράρτημα I της οδηγίας.
- 53 Ως εκ τούτου, δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/96, οι ενεργειοβόρες επιχειρήσεις που υπάγονται στο σύστημα της Ένωσης για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής δεν μπορούν να τύχουν αυτομάτως, εξ αυτού και μόνον του γεγονότος, πλήρους απαλλαγής από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής χωρίς να αποδειχθεί ότι πληρούται η προϋπόθεση που υπομνήσθηκε στην ανωτέρω σκέψη.
- 54 Εντούτοις, όπως διαπίστωσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 58 των προτάσεών του, η Επιτροπή δεν ισχυρίστηκε στο δικόγραφο της προσφυγής της ότι η πολωνική νομοθεσία δεν πληροί την προϋπόθεση αυτή.
- 55 Από το άρθρο 120, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου και από τη σχετική νομολογία προκύπτει ότι το εισαγωγικό δικόγραφο πρέπει να προσδιορίζει το αντικείμενο της διαφοράς, τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς και επιχειρήματα, και να περιέχει συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών, καθώς και ότι ο προσδιορισμός αυτός πρέπει να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής προκειμένου ο καθού να μπορεί να προετοιμάσει την άμυνά του και το Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του (απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2015, Επιτροπή κατά Σλοβακίας, C-361/13, EU:C:2015:601, σκέψη 21).

- 56 Επομένως, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται μια προσφυγή πρέπει να προκύπτουν κατά τρόπο εύλογο και κατανοητό από το ίδιο το κείμενο του δικογράφου της προσφυγής, τα δε αιτήματα που περιλαμβάνει το δικόγραφο αυτό πρέπει να είναι διατυπωμένα κατά τρόπο μη διφορούμενο, ούτως ώστε να μην υπάρχει ιδίως κίνδυνος να αποφανθεί το Δικαστήριο *ultra petita* (πρβλ. απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2010, Επιτροπή κατά Μάλτας, C-508/08, EU:C:2010:643, σκέψη 16).
- 57 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί η μοναδική αιτίαση της Επιτροπής ως αβάσιμη και, κατά συνέπεια, να απορριφθεί η προσφυγή στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να κριθεί το ζήτημα αν η πολωνική νομοθεσία πληροί την προϋπόθεση που εκτίθεται στη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 58 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Δημοκρατίας της Πολωνίας.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) Καταδικάζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)